

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

Pilar Martínez, Directora de Programa d'Envel·liment Actiu i Autonomia Personal de l'Àrea d'atenció a les persones de la Diputació de Barcelona

Dona d'entre 80 i 85 anys, amb trastorn cognitiu o de conducta, que depen d'un cuidador o cuidadora, o que viu sola; aquest seria el perfil de la persona gran maltractada.

Així ho confirmen les dades que va presentar la **Diputació de Barcelona** en el marc de la jornada 'Promovent actituds positives, minimitzem els riscos de maltractaments a les persones grans' organitzada el passat 15 de juny, Dia Internacional contra l'abús i els maltractaments a les persones grans.

La Diputació de Barcelona va fer públic que havia detectat en la seva demarcació i a través del seu Grup de treball contra els maltractaments a persones grans, 323 casos de maltractaments a persones grans en 24 municipis i dos consells. El fet de fer pública aquesta informació va aconseguir visibilitzar aquesta problemàtica pràcticament oculta per la opinió pública, perquè, tal i com diu la vicepresidenta segona de la Diputació i responsable de l'Àrea d'Atenció a les Persones,

Meritxell Budó

, "treballem perquè es visibilitzi la dimensió del problema. Si no se'n parla, no existeix. Si no es

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

---

verbalitza i es posa en el centre del debat, no existeix".

Les dades també van causar preocupació ja que mostra un increment des del 2016, on es van detectar 249 casos o des del 2015, on se'n van detectar 156. En la opinió de **Pilar Martínez**, Directora de Programa d'Envelliment Actiu i Autonomia Personal de l'Àrea d'atenció a les persones de la Diputació de Barcelona: "L'envelliment de la nostra societat és una oportunitat, quelcom positiu, però també genera més riscos per a persones grans vulnerables de patir maltractaments; també perquè cada cop està més extès el que s'anomena "edatisme" o discriminació per edat, que vol fer creure que la persona gran és una càrrega i no és ja útil a la societat", "també és cert que cada cop es detecten més casos perquè els professionals en contacte amb la gent gran tenen més formació i perquè hem posat en marxa nous serveis de detecció i actuació".

Dels 323 casos, un 80% de les persones grans maltractades són dones, un 31% tenen més de 80 anys, un 15% viuen soles, un 36% té deterioració cognitiva i un 67% necessita ajuda diària per realitzar les seves activitats bàsiques. Quant a la tipologia del maltractament, en un 52% dels casos detectats hi ha maltractament psicològic, en un 41% econòmic, en un 35% negligència i en un 19% maltractament físic.

Segons **Pilar Martínez**, que la majoria de les persones grans que pateixen maltractaments siguin dones és a causa que "l'envelliment és femení perquè són les dones les que ocupen majoritàriament les franges d'edats més avançades per la seva superior esperança de vida" Això ho mostren les dades de l'idescat del 2018, on a la franja de 85-89 anys, hi ha 53.933 homes i 97.445 dones, quasi el doble de dones que d'homes, i en la de 95 i més, 4.360 homes i 14.988 dones.

Abordatge des de la Diputació de Barcelona

Davant d'això, des de la **Diputació de Barcelona** es treballa per ampliar la sensibilització social davant aquesta problemàtica i millorar les eines per a la prevenció, detecció i intervenció de casos de maltractaments a persones grans des del 2011, Així, des de la corporació, s'ofereix un programa de suport als ajuntaments que contempla des de la prevenció de

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

---

maltractaments a les persones grans, amb xerrades per a la Defensa dels Drets de les Persones Grans als casals municipals; la formació i capacitació de professionals dels serveis socials bàsics; fins al suport als municipis en la detecció i la intervenció davant sospites o casos de maltractament

L'eina principal de treball ha estat el **Grup de Treball contra els maltractaments a persones grans**, on hi participen 171 ajuntaments i cinc consells comarcals de la província i que aplega a les diferents professionals que tracten el tema als ajuntaments, aquest grup es reuneix 4 vegades a l'any per tal de generar coneixement, compartir i elaborar documents i experiències que permetin la transferència de bones praxis professionals. També es treballa aquesta problemàtica a través del Servei local de teleassistència, una assessoria jurídica i un equip d'atenció personalitzada per a la prevenció en sospites, detecció, avaluació i intervenció.

Així, el **Servei local de teleassistència** és un dels principals detectors dels maltractaments a persones grans, sobre tot pel seu gran abast, ja que hi ha 80.000 terminals de telassistència repartits per tot el territori de la província. Aquest servei permet proveïr d'assistència remota

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

---

inmediata i inclou un sistema d'alarma davant de situacions d'urgència, però també permet detectar casos sospitosos o indicis que les teleoperadores en contacte amb les persones usuàries deriven al corresponent servei dels ajuntaments per tal que esbrinin si es tracta de casos de maltractaments. Això ha fet que el Servei local de teleassistència hagi identificat 449 casos de sospita de maltractament des del 2016, la majoria dels quals tornen a correspondre a dones, 402. Quant al perfil de la presumpta persona agressora, en 349 dels casos van ser homes i en 151, dones.

Sovint és complicat abordar el tema perquè hi ha diferències en la seva definició; des de la Diputació vam prendre com a base de treball la **Declaració de Toronto** del 2002, document signat per les NNUU i que marca un punt d'inflexió en el tema, ja que l'aborda com un problema de salut pública i el defineix com: "acció única o repetida, o la manca de resposta adequada, que es produeix en qualsevol relació en que hi hagi una expectativa de confiança i que provoca danys o angoixa a una persona gran". Així, i segons ens confirma

Pilar Martínez

, solen ser les persones més properes a les persones grans les que les maltracten, sent familiars, fills o filles o el cònjuge els principals agressors, les persones amb les que tenen una major confiança i un fort vincle afectiu que fa que rarament denunciïn aquests maltractaments.

Per altra banda, les persones grans que pateixen maltractaments solen estar en situació de dependència i per això s'afegeixen la negligència i l'abandonament a les tipologies de maltractament de gent gran, juntament amb els físic, psicològic, econòmic, sexual, i de vulneració dels drets (no reconèixer ni respectar les decisions pròpies de la persona gran).

Accions als municipis

A nivell dels municipis, hi ha les Taules de Persones Grans, on es propicia el treball en xarxa amb els diferents agents del territori implicats en la detecció dels casos de maltractaments, com són la policia local, els ambulatoris, serveis socials, etc. I és que l'aïllament és un factor de risc per patir maltractaments; segons Pilar Martínez, "quanta més xarxa social tens, menys riscos de patir maltractaments, per això s'ha de treballar molt la detecció entre els agents de la comunitat de la persona gran".

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

Tantmateix, també es desenvolupa el treball directe amb les pròpies persones grans a través de xerrades sobre els instruments jurídics i recursos per protegir els seus drets que es fan a casals i altres equipaments on hi ha afluència de gent gran. “Es bàsic el treball en primera persona amb la gent gran, perquè ells i elles es sensibilitzin i vagin a denunciar” explica **Pilar Martínez**

Si hi ha una acció fonamental fruit del treball en xarxa, aquesta ha estat la publicació de la [Guia a local per fer front als maltractaments a les persones grans](#)

, editada per la Diputació de Barcelona i l'Associació per a la investigació de maltractaments a la gent gran Eima i que recull les eines fonamentals per abordar aquesta xacra invisible. La guia pretèn ser una eina transversal de treball adreçada a tots els serveis implicats a la vida les persones grans als municipis: Casals, serveis de salut, residències, serveis socials, cossos de seguretat , etc... “

La guia permet promoure actituds positives, minimitzar riscos i prendre les mesures pertinents perquè es puguin detectar cada vegada més casos”, comenta

Meritxell Budó.

Per inspiració d'aquesta Guia i en el marc del treball en xarxa als municipis, han sorgit diferents guies d'actuació territorial contra els maltractaments a persones grans, com ara a Viladecans. Allà, segons **Bárbara Vega**, tècnica de gestió de projectes del departament de serveis socials

Maltractaments a persones grans, una xacra invisible

Escrit per Elena Tarifa. La Independent
dimecres, 10 d'octubre de 2018 23:57

---

de l'Ajuntament, "fa anys que tenim professionals semi-especialitzats en atenció a la gent gran a cada servei d'atenció bàsica i això ha permès detectar casos de maltractaments". A més, "la Diputació ens va convidar a treballar al Grup de Treball específic sobre maltractaments a les persones grans; a partir d'aquí, vam crear un grup de treball amb les treballadores socials de l'Hospital de Viladecans, del centre socio-sanitari Federica Montseny, les dels quatre ambulatoris i tot l'equip tècnic que fan atenció a serveis socials per tal de detectar situacions i actuar conjuntament", explica Bárbara Vega. D'aquí va sorgir la idea de fer un protocol específic d'actuació tenint en compte les especificitats del municipi, i es va demanar el suport a la Diputació per fer la seva guia de detecció i intervenció sobre els maltractaments, amb un procés de treball col·lectiu de per mig i que es va aprovar el mes passat al Ple municipal. "Sobre tot va sortir endavant perquè hi havia un compromís polític darrera, ja recollit al PAM del municipi, el compromís polític és bàsic perquè tirin endavant aquestes polítiques", explica Vega;" la idea és que aquesta guia sigui el nostre full de ruta contra els maltractaments a persones grans i un document viu que pugui "incloure noves formes d'intervenció".

I és que fer emergir aquests maltractaments i fer-los visibles de la mateixa manera que la violència de gènere o els abusos a infants és un repte pendent; segons Pilar Martínez, "la persona gran és sovint doblement penalitzada perquè no hi ha una cartera de serveis per a persones grans en situació de maltractament ni tampoc legislació específica al respecte i veiem molts drames com quan, per exemple, una persona gran ha de marxar de casa seva perquè conviu amb el seu fill maltractador i no té un lloc on anar que no sigui una residència".

A Viladecans, on des del 2012 s'han detectat 29 casos de maltractaments, 27 a dones i 2 homes, tampoc hi tenen cap mecanisme d'emergència per allotjar a aquestes persones grans que han de marxar de la casa on viuen però busquen una solució encara que provisional amb els recursos municipals; per a Bárbara Vega, però, el més important és "donar a conèixer els maltractaments i fer un treball de sensibilització per tal de conscienciar que és un problema de tothom, de tota la societat, i que s'ha d'actuar ràpidament i amb contundència".